

Cor Hendriks: Dichtlievende Uitspanningen (6): Jagerszang

JAGERSZANG.

JAGER. VOGELAAR. REI van JAGERS.

JAGER.

Hier zyn wy weêr voor Elsryks laan,
Zo digt bemuurt met groene blaân
Van jeugdige ypespruiten;
De plaats alwaar, na onze Jagt,
De Jachtstoet word by een verwacht,
Om onze vreugd te sluiten.
Kom laat ons by dit schoon gezicht
Wat rusten, wyl het zonnelycht
Allengskens daalt beneden.
Hoe weid hier 't oog in groente en plant!
De lucht riekt frisser op het land,
Dan in de duffe steden.
Hoe lief blaast ons dit windtje toe!
O schaduw 'k ben u nimmer moê.

VOGELAAR.

Hoe aangenaam, hoe zoet smaakt den vermoeiden 't rusten!
Hoe lekker vind de dorst een teug uit beek of bron!
Geen smaakelyker saus de beste kok verzon
Dan die de honger maakt. Wat spys kan hem verlusten
Die stadig, vol en zat,
Vermatst zit aan den disch, en by het volle vat?

JAGER.

Geen beter oeffning om de zinnen op te wekken,
De loome leden braaf door arbeid uit te rekken,
Dan het gebruik der edle Jagt;
Van ouden tyd hier om by groot en klein geacht.
't Is lustig 's morgens langs 't bedauwde veld te trekken,
Terwyl de brak, gezwind voor uit,
Het spoor zoekt tusschen ruigte en kruid,
En aan den Jager weet voor leidsman te verstrekken.
Natuur, zo mild van aart,
Heeft een byzondere gaaf met yder dier gepaart.

VOGELAAR.

Die het gevogelte zo lief ziet trekkebekken,
Wyl elk zyn nestje bouwt,
En hunne zorg voor 't ei, en 't pluimloos jong beschouwt!
Wie roept niet uit, met honderd monden:
Wat liefde, trouw en deugd word in het bosch gevonden.

JAGER.

Of schoon de Rammelaar geen eigen jong verschoont,
De Voester blykt nochtans dat haaren plicht betoont,
Om haar Lampreitjes te bezorgen;
En zacht te koestren van den avond tot den morgen;
Al word zy niet beloont.
Wat doet de Moederhaas; hoe zorgt de bloode Hinde
Op dat geen wolf noch wreed gediert,
Of Jager, die om 't leger zwiert,
De tedre jongen vinde.
Een drift die yder mensch kan spooren, om niet min
Te zorgen voor zyn huisgezin.

VOGELAAR.

Het minste vogeltje laat zyn gebroet niet vasten:
Maar aast het met een pier of mug,
Tot dat de jongen vlug

Hun wieken rekken, en het van die zorg ontlasten.
De Doffer en de Duif, te zaamen eensgezind,
Betoonen beide om stryd wie 't broeinest meest bemint.
Ook zal ons d'Ojevaar tot voorbeeld hier verstreken:
Die schoon het hooge nest in vuur en vlam staat,
Zyn jongen niet verlaat,
Maar hen kloekmoedig met de vleugels poogt te dekken.
Gelyk zyn dankbaarheid 't gemoed ook op kan wekken,
Als hy de stramme moêr, en quynende ouwevaâr
Komt spyzen voor en naar;
En steeds trouwhartig durft voor hun te velde te trekken.
Ik heb geen schoonder zaak beseft,
Die d'ouders en hun kroost betreft.

JAGER.

De zuivere Armelyn zal 't lyf te pande zetten,
Eêr zy haar sneeuwit bont,
Daar zy bezet is door de Jagers in het rond,
Door 't vluchten zou met slyk besmetten.
Een hoofddeugd daar de zorg der maagden op moet letten.

VOGELAAR.

d'Onnoosle Tortel zonder list,
Treurt eenzaam als zy 't lieve gaiken mist;
Geen tweede trouw kan haar bekooren,
Als zy haar eerste min, haar weêrga heeft verlooren.
O voorbeeld! o sieraad!
O kroon, o luister van den weduwlyken staat!

JAGER.

't Is wonder hoe de Vos des winters, onder 't vriezen,
Geen weg langs 't ys zou kiezen;
Voor dat hy met het oor gedooken op den grond
Geen ruisschen in den beek bevond.
Wanneer de Herten t'zaam een breedden stroom doorwaden,
't Is wonder hoe zy baden:
Zy rusten, beurt om beurt, hun hoofden tot geryf,
Elkandren op het lyf.
De Zwynen, als zy een der kudden hooren schreeuwen,
Verschynen tot zyn hulp gelyk verwoede leeuwen.
Zelfs ook de dieren die verscheiden zyn van aart,
Zyn somwyl door 't gevaar van andere bewoogen.
'k Zag dit laatst, by geval, op Elsryk aan een paard,
Dat met het andre vee was in de wei getoogen:

Het Ros raakte in de sloot.
Toen zagmen os en koeien
Vast loopen door het land, tot teeken van den noot;
Ja, 't scheen zy riepen hulp met bulken en met loeien.
't Is niet al redenloos 't geenme in de dieren ziet.
Merk eens: hoe elk de dood, hoe elk 't gevaar ontvlied;
Hoe elk zyn vyand kent, en weet zyn eigen krachten.
Men moet zo roekeloos hun gaaven niet verachten.

VOGELAAR.

Zy zyn niet misgedeelt van 's Hemels milde hand,
Men ziet in hun bedryf merktekens van verstand,
Die ons zelf doen verbaazen;
Let eens op 't Kraanen heir, wanneer het door de lucht
Komt streeven met de vlucht,
Hoe dat de leidsman, door zyn kaaklen en zyn raazen,
Het leger houdt in tucht,
Het welk zyn ordre kent in 't reizen, stryden, aazen:
Wanneer zy by den nacht neêr stryken op het veld,
De schildwacht word gestelt,
Die, om dat hem de slaap niet licht zou overromplen,
Hout in zyn eene poot, hoog op, een kei geknelt.
Het Eendtje, versch gekipt, gaat fluks in 't water domplen,
En zwemt gelyk een vis;
Wie of zyn meester is?
Wie wees 't Ysvogeltje, dat hem geen storm zal quellen
Op zee, terwyl hy broeit,
Maar dat het woeste meir dan stil en vreedzaam vloeit?
De wakkre Haan weet ons steeds d' uuren toe te tellen,
En waarschouwt als de lucht door onweêr zal ontstellen.
De Koekkoek, wiens geslacht,
Door andre vogelen vervolgt wort en veracht,
Bevreest, datmen zyn stam en jongen uit zou roeien,
Brenge stil zyn eiëren by andren uit te broeien.
De Raaf leert menschetaal; 'k zwyg van de Papegaai;
En hoe de Nachtegaal zyn maatgezag doet vloeien,
Wie hoorde ooit iets zo fraai?
Zelfs dat de vogels door haar tjilpen, kirren, zingen,
Elkandren wel verstaan, zyn my geen vreemde dingen.

JAGER.

My is, van oude Jagers, wel beduid,
Hoe het gewonde Hert ons heeft getoont een kruid,
Waar mede het de schichten,
Kan uit de wonden lichten.

Het kleine wezeltje gebruikt de nutte ruit,
Wanneer het iets vergiftigs heeft gegeten;
Of van een felle slang of adder is gebeeten.
De ruwe Beer, te vet gemest,
Tergt in het woud het Byënest.
Op dat hy, door 't geprik der zwermende angelgasten,
Van 't overtollig bloed, in 't hoofd, zich zou ontlasten.
Al word nu d'artseny een godheid toegedicht,
Zy blyft haar oirsprong aan de dieren meest verplicht.

VOGELAAR.

De Reiger kan zich zelf, door water in te spuiten,
't Verstopte lyf ontsluiten.
De Havik neemt, voor 't quaad gezicht,
Het Havikskruid dat hem verlicht.
De Spreeuw heelt haar gebrooke beenen
Met miereneiëren. Is d'Arend loom en stram,
Hy zengt zyn vedren aan den zonnegloed en vlam,
En dus verjongt hy zich, als d'oude zyn verdweenen.
Ook moeten wy niet meenen
Dat al de wetenschap berust in 's menschen hand;
Let op den honigkorf: wat onderling verstand,
Wat wys en net bestuur, in huiszorg en in bouwen,
Die kleine vogels houwen;
't Is reden en vernuft,
Daar ons verstand voor suft;
Een les voor klein en groot, voor mannen en voor vrouwen.

JAGER.

Geen dier, of 't leert ons: zie den grooten Olifant:
Hy buigt zich neder voor d'opgaande zon in 't zand.
Hoe veele menschen die geene Oppermacht erkennen!
De Leeuw, verheven van gemoed,
Verschoont, meêdogentlyk, al die hem valt te voet;
Dat zich de magtigen tot deeze deugd gewennen.
Geen moeder is 'er, die haar kind
Zo teêr zo trouw bemint,
Gelyk de Tygerin, hoe wreed, haar kleine jongen.
De Hond, getrouw tot in de dood,
Beschermt zyn meester in den nood.
Zachtmoedig blyft het Lam door smaad en quaad besprongen.
Geen deugd is schier den mensch bekent,
Of zy is innerlyk den dieren ingeprent.

VOGELAAR.

De trouw in d'echt zal ons de simple Duif bewyzen;
De nyvre en kloeke Hen de zorg voor 't kroost aanpryzen.
Hoe nedrig houd zich d'Eend, die steeds naar d'aarde ziet.
En nimmer weerstant bied.
Bermhartigheid, van ouds, wierd door de Gier betekend:
Wyl zy geen levend dier misdoet;
Ook is de Pelikaan in deeze deugd uitstekend,
Als zy de jongen spyst uit liefde, met haar bloedt.
Zelf d'Ibis wierd voorheên iets godlyks toegerekend.
Wat doet de Zwaan, wanneer haar laatste tyd genaakt?
Zy schreit niet: maar zy waakt,
En zingt een vrolyk lied, bereid haar hart en zinnen,
Om dus de vrees des doods kloekmoedig t'overwinnen.
'k Denk met verwondring aan des Zonnevogels aart,
De Fenix wyd vermaard;
Voor heilig zelf beroemt; wiens lof noch word gezongen
Van allerhande tongen,
Die met veel plechtigheid, zyn vaders uitvaart doet.
Maar 'k hoor vast naderen het juichen en getoet;
Het veld weêrgalmt van vreugd op d'overschoone zegen,
In deeze Jagt verkreegen.

REI van JAGERS.

Hef op: hef op een nieuwen toon,
Ter eere van Latonas zoon,
Den blonden God, die met zyn hand,
Het monster Python velde in 't zand.
Hef op: ter eere van Diaan,
Waar onder woud en bosschen staan;
Die in het bosch en in het woud
De zorg van 't Jaagen is betrouwt.
Hef op der groote helden lof,
Die, onbeschroomt voor zweet en stof,
Doorkruisten bosch, en berg en veld,
Daar menig monster wierd getelt;
Daar rover, leeuw, of wolf, of vos;
Een schuimend zwyn of brullende os;
Verwoeste d'akkers, beemd en wei.
Dat Herkles pronke in d'eerste rei
Met Thezeus, Zethes en zyn broêr,
Ook Arkas die ten hemel voer:
En Cefal door zyn schicht vermaard;
Orion met zyn boog en zwaard;
Daar Meleager met zyn bruid
De rang van duizend ouden sluit.

Maar in de schaar van onzen dag,
Die ooit de Jagt te lieven plag;
Moet koning Willem d'eerste zyn,
Wiens naam noch klinkt by Maas en Ryn;
Die 't land alleen niet heeft gevaagt,
Van 't wilt dat oegst en akker plaagt:
Maar ook van 't Franssche juk bevryd;
Die roem der vorsten in zyn tyd!
Dit moedig Hert, zyn kling ontgaan,
Heeft hier, en ginds veel quaad gedaan:
Het sprong door velden, bosch en duin,
Vernielde d'akkers, laan en tuin,
Ei ziet zyn trotsche horens; ziet
Zyn fyne beentjes als een riet;
De spitse voeten net geklooft;
Hoe wel getekend is dat hoofd;
Het lyf is wonder schoon, en zwaar,
Gelyk een hert van honderd jaar,
Maar zie: wat blinkt daar aan zyn hals
Begroeid met hair? is 't fyn, of valsch?
't Is zuiver goud, en digt besneên
Met merk en letters ondereen;
Met letters van een oude hand.
Wat is de zin? hier schuilt verstand:
*'k Ben Mavors toegewyd, om Leeuwendaal te plaagen:
Tot dat de schoone Vreê de waereld zal behaagen.*
O Hert! zyt welkom: wyl uw dood
Een eind spelt aan Europes nood;
Euroop dat nu verdrinkt in bloedt,
Slechts door der vorsten overmoed.
't Is zeker dat een veldprofeet
Tot onzen troost die vaarzen sneed.
Kom lieve Vreê: kom herwaart aan;
Verhoort het zuchten en getraan
Van weeuw en weezen, buiten schuld,
Door nood gebragt tot ongeduld;
Berooft van have, steun en huis,
Vertrapt, vertreên door snood gespuis.
O Vorsten! is de kroon u waard
Die gruwlen, die ons d'oorlog baart;
Daar duizend duizend, zonder end,
Vast zyn gedompeld in ellend?
Of zyt gy meêr als menschen zyn?
Beproeft uw krachten met Jupyn.
Maar denkt dat gy voor zynen troon
Zult reekning geeven van uw kroon,
En dat hy op uw hoofd het leet

Zal wreken, 't geen gy andren deed.
Keer: keer: ei lieve Vrede, keer!
Verbreek de wapens en 't geweer:
Daar zyn Trofeën genoeg voor 't land,
Genoeg gemoord, genoeg gebrand.
Maar hoe! waar rukt my d'yver heen?
Dit is geen Jagersstyl: o neen.
Komt laat ons deezen vetten buit,
Die ons het heil der Vreê beduid.
Aan Silvius, wiens zacht gemoed
Steeds walgt van onrust, twist en bloedt,
Vereeren, tot een onderpand
De Vredekomst, in 't Vaderland.
Aan Silvius, die menigmaal
Ons heeft verquikt met goed onthaal,
Wanneer wy door de lange Jagt
Schier waaren van den dorst versmacht.
Maar zie: daar nadert hy de poort;
Komt Jagtgezellen treet nu voort.

Aanvaar, o Silvius! dit Hert,
Zo bly als 't u geofferd werd;
En met dit Hert ons hart met een;
Dit Hert, hoe groot, voor 't hart te kleen.

JAGER.

Zo lief, o Silvius als wy den Vrede wenschen;
Zo lief blyft gy altyd bemint van Godt en menschen;
Zo lief blyft Lauras hart, in voor en tegenspoed,
Uw liefste en waardste goed.

VOGELAAR.

Zo moet Silvester steeds, in voorspoed en in deugden,
Gelyk de vrucht den stam
Versiert, en 't licht de vlam,
Verstrekken Elsryks vreugden.

JAGER.

Zo moet de lieve vredezon
Altyd uw huis en hof bestralen,
O Elsryk! wiens gebouw door liefde en min begon,
Terwyl, in 't elsebosch, de schelle nachtegaalen,
Al quinkeleerende, doen hooren: Vreê: Vreê: Vreê.
Geen aangener klank voor aarde, lucht en zee.

VOGELAAR.

Vloei, zilvre Braak, vloei vrolyk langs uw biezen,
Vloei eeuwig klaar, door weêr noch wind ontstelt.
De zwaanen zullen hier haar vreedzaam nest verkiezen,
En zingen langs het veld:
Rust. Rust. Rust moet hier eeuwig bloeien.
Rust is de schoonste toon daar immer zwaan van meldt.
In rust moet gy, o Braak! en uwe beeken vloeien.

JAGER.

Indien de Hemel ooit Silvanders beê verhoort,
Zo blyft uw rust en vrede, o Elsryk! ongestoort.

VOGELAAR.

Indien de Hemel ooit verhoort der dichtren bede,
Zo word de waereld haast hersteld in rust en vrede.

JAGER.

Indien de vaerzen van vermogen zyn en kracht,
Gewis strekt onze wensch tot heil van 't nageslacht.

VOGELAAR.

Indien de vaerzen nooit in Lethes stroom verzingen,
Zo zal uw naam en roem, o Elsryk! eeuwig klinken.

JAN BAPTISTA WELLEKENS.

In 't Jaar 1707.